

Anul XIV, Nr. 353
20 iunie 2021
Duminica Pogorării Duhului Sfânt
- a Cincizecimii-

Parohia Vovidenia Galați

- buletin duhovnicesc bilunar-

ISSN 2734 - 892X ISSN - L 2734 - 892X

**2021 - „Anul omagial al
pastorației românilor din
afara României“ și „Anul
comemorativ al celor adormiți
în Domnul; valoarea liturgică
și culturală a cimitirelor“**

APOSTOLUL DUMINICII CINCIZECIMII

„În zilele acelea, când a sosit ziua Cincizecimii, Apostolii erau toți împreună în același loc. Și din cer, fără de veste, s-a făcut un vuiet, ca de suflare de vânt ce vine repede, și a umplut toată casa unde ședeau ei. Și li s-au arătat, împărțite, limbi ca de foc și au șezut pe fiecare dintre ei. Și s-au umplut toți de Duhul Sfânt și au început să vorbească în alte limbi, precum le dădea lor Duhul a grăi. Și erau în Ierusalim locuitori iudei, bărbați cucernici, din toate neamurile care sunt sub cer. Și, iscându-se vuietul acela, s-a adunat mulțimea și s-a tulburat, căci fiecare îi auzea pe ei vorbind în limba sa. Și erau uimiți toți și se minunau, zicând: Iată, nu sunt aceștia care vorbesc, toți galileieni? Și cum auzim noi fiecare limba noastră în care ne-am născut? Parți și mezi și elamiți și cei ce locuiesc în Mesopotamia, în Iudeea și în Capadocia, în Pont și în Asia, în Frigia și în Pamfilia, în Egipt și în părțile Libiei cea de lângă Cirene, și romani în treacăt, iudei și prozeliți, cretani și arabi, îi auzim pe ei vorbind în limbile noastre despre faptele minunate ale lui Dumnezeu“.

(Faptele Apostolilor, II, 1-11)

Când îi pomenim pe cei adormiți în Domnul și în ce zile nu se fac parastase?

Un articol de: Pr. lect. dr. Marian Mihai

„Adânc este înrădăcinat între credincioși cultul morților, prin rânduiala respectării soroacelor și a termenelor tradiționale pentru pomenirea individuală a morților, la care se adaugă, în unele locuri și altele în afară de cele menționate în cărțile de cult, încât este necesară respectarea cu responsabilitate a rânduiei liturgice din partea credincioșilor, precum și anumite pogorăminte din partea Bisericii, acolo unde sunt datini înrădăcinate sau unde evenimentul este cerut de împrejurări importante.

Este necesară, așadar, respectarea rânduiei bisericești și, unde este cazul, împlinirea unei lucrări pedagogice, pastorale, în așa fel încât să nu producă mâhniri

sau comentarii nepotrivite, iar rânduiala liturgică să fie ziditoare pentru cei care sunt de față și cu folos pentru cei pentru care se face pomenirea.

Având în fața ochilor minții icoana șederii cu Trupul a Domnului Hristos în mormânt, moartea creștinilor este plină de nădejde și o urmare a lui Hristos căci, „din moarte la viață și de la pământ la cer Hristos, Dumnezeu ne-a trecut pe noi”.

Ziua săptămânală stabilită pe baza învățaturii Sfintei Scripturi și a Tradiției Bisericii pentru pomenirea morților și a tuturor sfinților martiri este sâmbăta, fiind o imitare a Sâmbetei celei Mari.

Sâmbăta este așadar ziua indicată, în timpul unui an liturgic, comemorării, pomenirii celor adormiți și această zi nu diferă cu nimic față de zilele de pomenire generală ce preced Duminica Lăsutului sec de carne sau Pogorârea Duhului.

Aceste zile sunt solemne și consacrate „tuturor părinților și fraților creștini ortodocși adormiți de la începutul veacurilor, de la Adam până astăzi”.

De aceea găsim, în rânduiala acestor slujbe consacrate tuturor celor adormiți din veac, cel puțin un tropar din odele canonului care amintește de Învierea de obște și de Judecată, arătându-se o legătură liturgică cu duminica următoare (Utrenia Sâmbetei Lăsutului sec de carne sau Utrenia Sâmbetei Cincizecimii).

Preocuparea de a-i îmbrățișa în Liturghie și rugăciune pe toți cei morți reprezintă purtarea de grijă dintotdeauna a Bisericii față de cei adormiți întru Domnul, recapitulând printr-o „memorie liturgică” pe toți morții cei din veac.

Universalitatea de care vorbim, în care Biserica îi cuprinde în rugăciune pe „toți cei adormiți din neamurile noastre, strămoși, moși...”, îi cuprinde doar pe creștinii ortodocși pentru că rânduiala liturgică ne amintește de „unitatea credinței” și de credința în care „mărturisim într-un gând” pe Hristos Cel mort și înviat.

Nu-i putem pomeni în rugăciunile Bisericii pe păgâni sau pe cei de altă credință și eretici. Nici la Dumnezeiasca Liturghie, nici în rânduiala parastasului. Nu arătăm prin această excludere absența iubirii, ci doar că Îl mărturisim pe Hristos Domnul, Care a biruit moartea prin Moartea și Învierea Sa. Pe El Îl chemăm și Îl așteptăm să odihnească sufletele celor dragi ai noștri în Împărăția Sa cea veșnică. „Aștept Învierea morților și viața veacului ce va să fie”, iar pentru ceilalți frați, de altă credință, este potrivită și indicată doar rugăciunea particulară.

Grija pentru împlinirea soroacelor de pomenire rânduite de Biserică și iubirea față de sufletele celor dragi îi fac pe credincioșii bisericilor, mai ales în orașe, să facă pomeniri și parastase în zilele de sărbătoare, duminica și în zilele de pomenire ale unor sfinți cu doxologie mare, în amintirea persoanelor care au purtat numele sfântului. Și în această situație trebuie multă responsabilitate și grijă pastorală.

Zilele de pomenire a morților: sâmbăta sau celelalte zile de pomenire generală (Morții de vară, Moșii de iarnă etc.) sunt marcate de întristare, de lacrimi, de doliu, de zbucium sufletesc și nu se potrivesc cu zilele de praznuire a unui sfânt, a unei perioade speciale din timpul anului bisericesc sau la praznicele împărătești, de aceea ele nu rezonază cu atmosfera de sărbătoare, cu dezlegările și agapele întâlnite la aceste sărbători pline de lumină și de bucurie.

Și chiar dacă moartea reprezintă pentru creștini un somn, o trecere sau o mutare de la cele vremelnice către cele veșnice, un moment „pascal”, rugăciunea pentru defuncți la slujba Înarmorântării sau sâmbăta, când se fac pomeniri, reprezintă o meditație profundă asupra firii omenești supusă morții și a deșertăciunilor lumii acesteia de către cei prezenți, precum și un sprijin și folos duhovnicesc pentru sufletul plecat în lumea veșniciei.

„Hristos a înviat, dezlegând din legături pe Adam cel întâi zidit și sfărâmând țaria iadului. Îndrăzniți dar toți morții, că s-a omorât moartea, s-a prădat și iadul împreună cu ea și a luat împărăția Hristos, Cel ce S-a răstignit și a înviat. Acesta ne-a dăruit nouă nestatornicia trupului; Acesta ne va scula și pe noi și ne va dăruia învierea, și de slava aceea va învrednici cu veselie pe toți câți cu credință neabătută au crezut într-unul cu căldură” (Sâmbăta Lăsatului sec de carne, Utrenie, lauda a 4-a). „Gândul la moarte avându-l, nemurire îmi este” (Sfântul Antonie cel Mare).

Între aceste două zile (zilele de pomenire și zilele de sărbătoare) au întâietate „praznicele Domnului”, „zilele de sărbătoare”.

Se știe prea bine de către credincioșii Bisericii că preotul aproape în fiecare săptămână face pomenire pentru cei morți și la fiecare Dumnezeiască Liturghie face pomeniri la Proscomidie și pentru cei vii, și pentru cei adormiți în Domnul.

Această rânduială aduce multă mângâiere și mult folos și pentru „cei ce au adus aceste daruri și pentru cei ce s-au adus, vii și adormiți”, de aceea nu poate rămâne nimeni nepomenit, decât dacă se neglijează acest lucru.

La catedralele chiriarhale, la mănăstiri și la unele biserici din zona orașelor, pomenirile se pot face zilnic, sub forma Litiei mici (parastas pe scurt), fie după rugăciunea Amvonului sau la sfârșitul Dumnezeieștii Liturghii, după otpust, purtând numele de Trisaghion sau Panihida Mică. Acolo unde este posibil, Litia mică pentru morți se poate face în toate zilele de peste an și seara, după sfârșitul Vecerniei, sau dimineața, în zilele obișnuite după sfârșitul Utreniei.

Zile și perioade din timpul anului bisericesc în care nu se săvârșesc parastase:

- Conform rânduielilor tipiconale, în duminici, la praznicele împărătești, la înaintepăznuire și după păznuire, când este ziua odovaniai praznicului, nu se fac parastase.

- Tot în Tipicon se arată că în perioada de la 20 decembrie, de când se serbează înainte-prăznuirea Nașterii Domnului, până la 7 ianuarie (Soborul Sfântului Ioan Botezătorul) nu se fac parastase. Bucuria și atmosfera de păznuire duhovnicească a celor două praznice mari din această perioadă (Nașterea Domnului și Boboteaza) nu se potrivesc cu doliul, întristarea și atmosfera sobră specifice parastaselor săvârșite pentru cei morți.

- De asemenea, de la Sâmbăta lui Lazăr până la Duminica Tomii nu se oficiază parastase pentru că în Săptămâna Mare prăznuim Pătimirile și Moartea Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, iar în Săptămâna Luminată bucuria pentru Învierea Domnului este atât de mare, încât nu trebuie umbrită de supărarea și jalea prezente la pomenirile celor adormiți.

- În duminici nu se fac parastase fiindcă este ziua Învierii Domnului - zi de bucurie,

de sărbătoare, de slăvire a lui Dumnezeu. De aceea nu găsim în Evanghelistar Evanghelie pentru morți și nici pericopă apostolică, cum găsim în celelalte zile ale săptămânii, de luni până sâmbătă.

Zilele de pomenire a morților cu rânduială specială, generalizate în Biserică:

- Sâmbăta - ajunul înfricoșatei judecăți (moșii de iarnă)
- Sâmbetele a doua, a treia, a patra din Postul Mare
- Sâmbăta din ajunul praznicului Rusaliilor (moșii de vară)

Analogic, zilele acestea generalizate în tradiția tuturor Bisericilor Ortodoxe, în unele părți din Ortodoxia românească, mai ales în Moldova și Bucovina, sunt în uz anumite sâmbete, în care se fac pomeniri de obște, dar nu sunt consemnate în cărțile de cult și nu au aceeași zi de serbare, ele sunt cunoscute în popor ca „Moșii de toamnă”.

Evlavia românească se manifestă și în alte zile, în afară de sâmbătă, atunci când este vorba de pomenirea morților și sunt îndreptate rugăciuni pentru toți eroii neamului căzuți pe câmpurile de luptă. În joia Înălțării Domnului se fac aceste pomeniri în mod special ca sufletele lor să se înalte împreună cu Domnul Hristos.

În Biserica Rusiei mai ales, dar și în Bucovina și Moldova, în ziua de Schimbarea la Față a Domnului, Biserica se roagă ca și cei morți să se bucure de lumina taborică, iar după Paști (Moșii de Paști), pomenire ce poartă denumirea de Paștile Blajinilor, în care Biserica se roagă ca Domnul Hristos să dezlege din legăturile iadului pe toți morții cei din veac, să fie iertați de păcatele săvârșite în viață și să se bucure de slăvita Înviere a Domnului.

În restul anului se pot face parastase în toate zilele din săptămână, afară de perioada Postului Mare, când se poate săvârși pentru morți Litia mică de luni până vineri.

Pogorământul pe care îl face Biserica atunci când sunt cerute de anumite împrejurări pomeniri pentru cei adormiți (în anumite zile de praznic, hramul bisericii sau duminica) are ca temei evlavia credincioșilor, tradiția înrădăcinată, râvna pentru împlinirea celor convenite în popor și uneori și insistența anumitor credincioși, care se folosesc de tradiții îndatinatate sau care justifică imposibilitatea pomenirii în alte zile.

Trebuie să știm că se fac pomeniri pentru cei morți indiferent în ce perioadă ar fi, atunci când cineva trece la cele veșnice și din practică îndemnăm ca majoritatea credincioșilor atunci când vor să săvârșească pomenire/ parastas pentru cineva, înainte de orice, să se consulte cu preotul bisericii și să hotărască împreună ziua de pomenire“.

(Rubrică realizată de pr. Ciprian Băra, Ziarul Lumina, 17 Iunie, 2021).

Parohia Vovidenia

IBAN: RO88RNCB0144166173810001 Cod fiscal: 14142722

Biserica: Galați, str. Logofăt Tăutu, nr. 24, cod poștal 800009, jud. Galați;

Capela Parohială: Galați, str. Logofăt Tăutu, nr. 24, cod poștal 800009, jud. Galați;

Cantina parohială: Galați, str. Al. I. Cuza, nr. 31, cod poștal 800010, jud. Galați;

Pentru programări și donații, vă rugăm să vă adresați:

Pr. Gabriel-Ioan Pelin: **0 7 5 2 7 2 3 4 5 2**

Pr. Octavian Pelin: 0 7 4 0 5 4 3 5 2 4

e.mail: pelin_gabriel@yahoo.com; vovidenia@gmail.com

www.bisericavovidenia.ro